

קובנו, 21.4.33
יום ו'

אמש באחי הנה, ובידי עכשיו להוסיף לכם כמה פרטים
על הענינים בפולין. למחרת בואי לוורשו (11.4.33) הזמנתי
את מרכז ההתאחדות לשיחה. רצייתי לברר לפני גשתי לעבודה
אם אפשר להפסיק את המלחמה הפנימית, שבגליונות האחרונים
של "פאלק און לאנד" קבלה צורה מבונה מאוד. באו לווינסון,
סצה, אייבס וביילופולסקי. לוי לא הספיק להגיע מלודז.
ישבנו מ-11 בערב עד 3 בלילה. אמרתי להם שאיני רוצה לדבר
עכשיו על איחוד - לזה אניע למחרת יום הבחירות, - עכשיו
יש לדבר על חזית משותפת במלחמה הבחירות. סצה הודיע
שאינ לדבר על הליכה משותפת כל זמן שלא תפסק המלחמה הפנימית
בשטחים אחרים: חלוצ, ליגה, ועדת שקל. לווינסון תמך בסצה.
לדבריו נוצרו יחסים כאלה בין ההתאחדות ובין פוע"צ המונעים
כל פעולה משותפת, והוא דרש משום כך יחס לויילי ושוה ממ.פ.א.
לשני הצדדים. - לאחר ששמעתי כל הטענות הודעתי להם שלפני
שובי מלטביה לא אוכל להכנס בבירורים עם שני הצדדים, ואני
דורש מפני כך שביתת נשק לחודש ימים, מתיחת קו על העבר,
ובעוד חדש אברר כל הטענות ויוחלט אז על קו הפעולה.
סצה ולווינסון הודיעו שיסכימו לכך בשלשה תנאים:
א) שחוף ההתאחדות בנשיאות ועדת השקלים, ב) אי התערבות
אחרים בבחירת ב"כ ההתאחדות (זה היה מכוון כנגד אי רצון
פוע"צ והשה"צ שסצה יהיה ב"כ ההתאחדות במשרד האר"י),
ג) ההחלטות בגוש א"י העובדות מתקבלות רק פה אחד, במקרה
של אי הסכמה תצביע ההתאחדות ברצונה. לסעיף אחרון זה

התנגדתי ודרשתי שצירי א"י העובדת במשרד האר"י ובוועדת
השקלים יצביעו כחטיבה אחת.

הבטיחו לתת תשובה למחר.

למחרת נפגשתי עם מרכז פוע"צ. לאחר בירור
הפעולה לקונגרס הצבתי שאלת היחסים עם ההתאחדות. גם פה
כמובן היו טענות. ביחוד גדלה ההתמרמרות על פאלק און לאנד
שתקף את "המרכסיסט לוקר". דרשתי מהם שיקבלו שני החנאים
הראשונים של ההתאחדות - והסכימו.

- בישיבה עם מרכז הפועל מסרו לי שבשמונים ערים

יש כבר סניפים מאושרים ע"י הממשלה. מלבד זה נצטרפו
להפועל 20 סניפים מאושרים שנתקיימו קודם בשמות שונים.
כמאה סניפים אלה נמצאים כ-6000 חברים רשומים, מלבד
אלפים אחדים שטרם נרשמו. בוורשו יש 700 חבר (שבוורשו
יש כוח להפועל ראיתי באספה הפומבית שלי שהביחר"ים
ניסו לפוצץ). הפועל עומד בקשר עם עוד 70 סניפים
שטרם נתאשרו. חגבורת הפועל תביא בלי ספק להחלשת בית"ר,
ויש צורך שיבוא חבר "הפועל" מהארץ.

21 אפריל (המסר) - 27 אפריל 1933

קובנו, 21.4.33

(המשך)

יתנהל מו"ט בין הפועל ובין השה"צ על הצטרפותם
להפועל. הם עד עכשיו במכבי. השה"צ דורש זכות העמולה
בהפועל על הצטרפות הפועל למכבי. דרשתי מהחברים שיסכימו
לכך.

היתה לי ישיבה עם מרכז החלוץ - אבל לאחר פגישת
השליחים אין צורך לעמוד עליה, כי הדברים נחברו בפגישה
ביתר פירוט.

בערב באו אצלי טצה וביילופולסקי ומסרו לי שההכרעה
נמסרה ללוי מלודז. דעת החברים בוורשו - להפסיק המלחמה,
אולם מחנגדים להצבעה כחטיבה אחת, אם כי יתאמצו מצדם
להצביע חמיד יחד עם כל אנף העבודה. הודעתי שבשום אופן
לא אסכים לדבר זה.

בא לוי, ואחרי שיחה ממושכת הסכים לדרישתי.

ביום ה', 13.4.33, יצאתי למלווה לכינוס גלילי
של הליגה.

כל העיירה היתה ברחוב. ה"אדומים" זרקו אבנים
בעברי. אני אמנם לא הרגשתי בזה - ורק לאח"כ נודע לי
הדבר. החברים סיפרו לי שהקומוניסטים פנו עוד לפני
זה ל"ברית" על "פעולה משותפת". לכינוס באו כאלף חברים
מהעיירות הסמוכות. רבים באו ברגל. מלבד האספה בליגה היו

לי באוחו יום אספות עם פוע"צ, חשה"צ וקבוץ החלוץ. בערב -
אספה פומבית בטיאטרון המקומי. חששו להפרעות - אבל הכל
עבר בסדר ובשקט. תנועתנו שלטת בעיירה. גם העתון המקומי
בידינו.

בלילה בשעה ארבע יצאתי לבייליסטוק. לאספה
הפומבית בא קהל עצום. למחרת, ביום השבת, התחכמו לסדר
לי 5 אספות, ובשעה אחת בלילה סחבו אותי לבנקס - עד
3 לפנות בוקר.

בשבע בבוקר חזרתי לוורשו - חסר אונים.

בשביעי של פסח יצאתי ללודז. ומיד נתקלתי
במתיחות שבין המפלגות שלנו. היה סכסוך מי יפתח - לוי
או לוין... לוי וויתר - אינצידנט שני באספת הנוער באולם
גורדוניה: דגלים... אנשי גורדוניה עמדו עם דגליהם על
הבמה, ואנשי הפרייהייס רעשו - אין דגל אדום. אחד מהם
צעק "מיר וועלען אויפרייסען די פארזאמלונג"...

הרושם שהיה לי בכל שלושת המקומות - מלווה,
בייליסטוק, לודז - שמחננו גדול ורב, השפעתנו רחבה, יש
לנו תנועה גדולה ופריפריה רחבה, אבל חסר ליכוד וחסרה
מנהיגות והדרכה מספיקה. אין לי כל ספק שאנו הכוח הכי
גדול ביהדות הפולנית - חזקים מכל שאר המפלגות הציוניות
ומכל שאר מפלגות הפועלים. "ארצנו גדולה ורחבה - אבל סדר
אין בה".

ההפרעה שחכיתי לה כל הזמן מצד הרוויזיוניסטים -

באת סוף סוף בוורשו, בשמיני של פסח. עוד לפני בואי לטיאטרון נזרקו שתי מצוות-טרחון. אווררו את האולם, וכשבאתי היה הכל בסדר. הטיאטרון היה מלא וצפוף, ושני היציעים חישבו להישבר. כשעה דברתי - בשקט גמור. כשגמרתי הפרק בשאלת העליה ועברתי לשאלת יחסי העבודה וההון בארץ נפלה "הפצצה". אמרתי: מלחמת הבחירות הקדימה הפעם, והיא נמשכת כבר כשנה, והחלה בהסתה ושסוי נגד פועלי א"י. בראש השסוי עומד מנצח שאמביצית חיוו היא להיות דיקטטור ההסת' הציונית, ונראה לו שרק הפועלים עומדים לו למכשול והוא רוצה להנקם בהם כמלך הפרסי האווילי, אשר לאחר תבוסתו במלחמת-הים נגד היוונים ציווה ליסר את הגלים בשבטים, מבלי שעלה על דעתו שרק האימפוסנץ שלו גרם לכשלונו". כשגמרתי משפט זה נפל לרגלי דבר כבד ומכנסי כוסו באבק צהוב. באולם קמה מהומה. גוסליב מההיינט קם וברח. חשבו שנזרקה פצצה - אולם זו היתה רק קופת-פח מלאה אבק חול ולבנים. הקופסא נזרקה מעל היציע ע"י חברת בית"ר, סטודנטית צעירה, והיתה מכוונת לראשי - וסוב שהחסיאה את המטרה. הבחורה נאסרה. המשכתי סיד את הרצאתי - ובאולם קם שקט, והאספה נגמרה בסדר גמור. רק לאחר שיצאנו פרצה ברחוב חגרת ידיים בין אנשי בית"ר ו"האדומים" מצד אחד, ובין חברינו מצד שני. אבל כוחנו בוורשו גדול, ובחורינו "עמדו בשער".

- מהפגישה של השליחים למחרת שלחתי לכם פרוטוקול

מפורט.

אתמול בבוקר יצאתי לקובנו.

ועכשיו על ענינים אחדים:

א) תכנית-פעולה. המון החברים רואה במלחמת הבחירות קודם כל מלחמה ברוויזיוניזם. אני רואה סכנה גדולה בדבר זה. מלחמת הבחירות צריכה לשמש לנו הזדמנות של פעולה חינוכית המונית. הערוח בצבור עכשיו גדולה מאוד, וחלף ותגדל. נבוא במגע עם המונים רחבים, ויש לזיין את חברינו בנשק חינוכי קונסטרוקטיבי. בפגישת השליחים עמדתי במיוחד על ענין זה. בהרצאותי הפומביות לא הזכרתי אף פעם את הרוויז-יוניסטים - אם כי הקהל מבין את מי אני מתווכח. עלינו לכוון את מחשבת חברינו ומחשבת הצבור הרחב לקראת צרכי הציונות ואפשרויותיה בשעה זו. ואני עומד בכל חוקף על החשת עבוד המצע, שצריך להכיל תכנית התישבות רחבה, פעולה פיננסית, עליה חלוצית ועממית רחבה, עמדה כלפי הסוכנות המורחבת, עזרה ליהדות גרמניה, פעולה עממית גדולה לגאולת הקרקע, עזרה מאורגנת לליקוידציה של ההון בגולה לכל אלה שרוצים להעביר רכושם לארץ, מלחמה פוליטית לשנוי חוקי העליה והרחבת מרותה, ביצור ההסתדרות הציונית, האחדתה והגברת משמעתה, כוחה הפוליטי, חינוך הנוער וההמונים לקראת א"י, עמדה כלפי המשטר הפוליטי בארץ, יחסים עם השכנים, עבר הירדן. יחסנו להון הפרטי, הסכמי עבודה כיסוד ליחסי עבודה, מלחמה מוגברת לעבודה עברית - אחדות הפועלים בארץ ואחדות התנועה החלוצית במסגרת רחבה שתאפשר לכל הזרמים בציונות פעולת הכשרה

משוחפת. ציון ההפסדים והסכנות הכרוכים בפילוג מחנה העובדים,
(ציון הסכנות הפוליטיות שבאונסירות הרוויזיוניסטיות - זה
צריך עיון, אם להכניס או לא), חיוק כנסת ישראל.

אל יעשה הדבר ברגע האחרון. למצע אין ערך
בשביל הבחירות עצמן. חשיבותו היא רק בשביל ההסברה
והתעמולה ואני מצטרף שרדיין אינו מוכן.

(ב) כסף. כבר כתבתי לכם שהכרחי מינימום של
500 לא"י לשקלים ולתעמולה. בכל הישיבות והפגישות תבעתי
מהחברים שיקנו בעצמם שקלים, ושאל פרוטה לא תנחן. אולם
חברי הקבוצים (ובפולין הקונגרסאית בלבד הם מונים 6000
איש) וגם רבים בסניפים ובנוער לא יוכלו להוציא 1,20 זהוב.
במקרים רבים יהיה עכשיו לשלם בעד כל השקל, במקרים רבים -
חלק. כל זה יעשה ברגע האחרון - אבל הכרחי שנהיה מובטחים.
נחוצים גם אמצעים לתעמולה. העתונות בפולין היא כולה
רוויזיוניסטית. אפילו ההיינס שהוא כביכול נגד ז'בוט. חומך
בכל כוחו בגרוסמן, מנוול לא קטן מז'בוט, ובסובנים רבים -
עוד גרוע ממנו. נצטרך להוציא מגילות עפות, גליונות,
שבועונים ביוזית ובפולנית, כרוזים וכו'. נצטרך לשלוח
הרבה שליחים. הבקורים בעירות מכריעים. וכל זה דורש
אמצעים.

(ג) מכתבים מהארץ מחברי ההסתדרות, זוהי דרישה
כללית. מצורף מכתב מדנציג בענין זה. דבר זה כבר הוסכם
בארץ.

(ד) בקורי ארלזרוב ורובשוב - זה הכרחי. ארלזרוב

יופיע במרכזי פולין, צ'כיה, ווינה, רומניה. להופעתו יהיה
ערך פוליטי רב. רובשוב - במצב ההתעוררות הגדולה - יכבוש
את ההמונים.

(ה) מחלקת עחונות בארץ להמצאת ידיעות שיטחיות

מכל הנעשה בארץ לכל העתונים היהודים.

(ו) שליחים לארצות הכלקנים ולרומניה. מדברי

משי חמדרו על המצב בארץ. זו. אם לא יבוא שליח מיוחד -
חוששני שלא תעשה כל מעולה. פיינשטיין צריך לצאת מיד.
לבלקנים צריך ללכת חבר ספרדי: בבולגריה, יוגוסלוויה
וסלוניקי יש לנו עכשיו משען חשוב, ואם נפעול נוכל לכבוש
רוב.

החלוצ דורש שיצא שליח מיוחד לצרפת להשיג כסף

לעליה. אילו היה דוב יכל ללכת היה מצליח. המצב הוא
חמור. תשאלו גם בעצת וויצמן.

שלום

ד.ב.ג.